

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) borsó a lap szel-
lemi részét illető közlemények címzettjeik.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) borsó a lap szel-
lemi részét illető közlemények címzettjeik.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Helyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Önálló rendelkezés.

II.

Szeretném, ha egyszer már meg-
mondanánk a vámközösség eszméjének
szószólói, hogy az a közösség
ajánlatképpen kinek áll érdekében.

Hogy speciális magyar érdeket
képez: — azt nem nehéz beiga-
zni magunknak a kormányparti lapok-
on egyes cikkeiből, a melyek nem
igen meg úgy beszéltek a közösségről,
mint a mely Magyarország részéről
előzetes tételt fel a melylyel szem-
ben az önálló vámterület eszméje egy
kártyát, egy éles fegyvert képvisel
a magyar nemzet kezében.

Nos, hát a kormány híres önálló
rendelkezése ezt az ütő kártyát teszi
kártyába, ennek a fegyvernek az élet
impitja meg.

De nem lehet érdekében a vámköz-
össégnek az u. n. önálló rendelkezés
való fenntartása Ausztriának sem.
Mint eléggé igazolják a közelmúlt ese-
ményei. Eléggé igazolja az az épen
kormányparti részről ismételt és az
adatlanul nagy előszeretettel con-
táktált körülmény, hogy a vámközös-
ség fenntartását elrendelő provisorium
még nem épít a osztrák-németek, a
dualistikus államszerkezet e privilegi-
ált ausztriai hívei, korábbi legoda-
labb támaszai beszéltek agyon.

Ismételt kérdés tehát, hogy
melyek állát érdekében a vámszövet-
ség fenntartása?

Mint a dualismus intézményének
arogátuma, igenis képezhet udvari
érdeket, a mint hogy maga a dualis-
mus is ma már csak udvari érdekek
szolgálatát teljesíti.

Amde nem megfoghatóságára
a nemzeti önértéknek, a magyar-
ság korábban közmondásos szabadság-
szeretetének, ha ennek az ország-
ságnak az udvari érdekek szolgálatában
szervezték ki, ha a jogok mérkőzésé-
nek fórumából cselekedését kívánunk
figyelni, a hol csakugyan helyén való
egyik részéről a „jó magavise-
lettel” való hivatkozásnak a borra-
labb reményében és a másik rovására
szólt az a niszta, melyet bizonyos
kormányparti lapok részéről hallunk
hangztatni azokban a józanságra intő
beszédekben, melyek az uralkodó
személyét is belekeverik a pro-
visorium vitájába.

Nos hát a magyar nemzeti tör-

ténelem hatalmas hősköteményének
minden lapjáról felénk kiált a tanu-
ság, hogy a népjólét és szabadság
virágai nem az udvarok földet
levegőjében, nem a dynastikus kegyek
árnyékában teremnek.

A közelmúlt sokat emlegetett nem-
zeti vívmányai pedig bizonyossá tesz-
nek a felől is, hogy míg a dualismus
nemzeti létünk egyetlen biztosítékát
hirdetett intézményét biztonságban
hagyták a közszellem szunyadását, a nem-
zeti irány legminimalisabb mértékű kö-
veteléseit sem tarthatták a kielégítésre
igényt, de azonnal megváltozott a hely-
zet s mindjárt „udvarképesse” lett
maga a nemzeti irányzat is, a mint a
dualistikus államszerkezet bordázata
recsegésnek, ropogásnak indult.

Vajjon miért lehet tehát an-
nak a kishitű révedezésnek, mely az
önálló rendelkezés címén ismét reánk
akarja rakni azokat a bilincseket, me-
lyeket az idő vasfoga lerágott rólunk?
A kormány javaslata ennek a ré-
vedezésnek a jegyében született.

Egy szatónak sem rendezkedhetik
be az ő bolygójában csupán prolongatúra.
És a mi kormányunk nagy bölcses-
sége nagy elhatározás helyett újabb
prolongatíók esélyeire fekteti az állami
életét.

Az önálló rendelkezés eszméjének
a kiguyolása csupa olyan feltételeket
és feltételeket állít fel, a melyek mind
egy más állam belső életének alakulá-
saiban találják alapjukat.

Hát mióta jelöljük az önálló állam
lét útját, egy másik állam közéleti ala-
kulásának eshetőségei?

Azzal igenis tisztában vagyunk,
hogy a közgazdasági rendezkedés most
már saját kezünkbe letett modus vi-
vendijének meghatározásánál a mai álla-
potot ignorálnunk nem lehet. A helyzet-
nek e kényszer jellegével bíró alakulá-
sa miatt is a kormányt kell ugyan
felelőssé tennünk, de számolunk a le-
hetőségekkel s a mint nem akadályoz-
tuk meg a királyszentesítés előtt egy
fursán zsebreavagott korábbi provizó-
rium javaslat megszavazását, — a mint
Bartha Miklós megírta, — el lehetne
tekintetünk e javaslat tárgyalásánál is
attól a követelménytől, mely a takti-
kai hatás szinte ingerlően kínálkozó
alkalmát felhasználni kívánja.

Amde a kormány javaslata több
egyszerű provizóriumnál. Az magában

foglalja a kiegyezési tárgyalásokban
felhasználható fegyverekészletünk lesza-
ralását, mikor az önálló vámterülethez
való jogunkat a sötétben bujkálás ut-
vezésőin elikkasztja. Megesufolja az ál-
lami önrendelkezés nagy elvét, midőn an-
nak czege alatt a nemzet gazdasági
életét smét újabb, a rendezés egye-
dül lehetséges módozatul állított alkü-
dozások esélyeinek és lépten-nyo-
mon egy másik állam belső életalakulá-
sainak dobja oda. Végül arcul üti a
magyar alkotmányosság egyik sark-
elvét, midőn a kormányt a leglényege-
sebb törvényhozói feladatát ké-
pező kérdésekben törvénytörőtlő
rendelkezés jogával ruházza fel.

Multját tagadja meg és jövőjéről
mondanale a függetlenségi párt, ha most
az Arany János „Rabellkeinek”
sivár gondolkodását követve, az égő
lángözből való félelméhez a „börtön
félhomályát” vissza kíváná.

Nem... Nekünk hirdetniük kell,
hogy az idők teljessége elérkezett. Pré-
dikálnunk kell Tompa Mihálylyal:

„Jelen van már a pillanat,
Hogy a sors urnájába nyulni,
Életre, vagy halálra huzni —
E nemzetnek lehet, — szabad!”

Dr.

Politikai helyzet.

Budapest, decz. 9.

A szabadelvű-párton teljes bizonytalan-
ság uralkodik a történetek felől. Csak ab-
ban az egyben bizonyos, hogy a benyuj-
tott törvényjavaslat újévig törvényé nem vál-
hatik, de hogy ennek mi csoda következményei
lesznek, arra nézve még jóslatokba sem me-
nnek bocsátkozni. Van egy része a pártnak,
mely titokban örül az események mostani
folyásának és attól fél, hogy Ausztriában
a pártok eszükre térnek és elfogadják az egyéves
provizóriumot; de a túlyomán nagy rész
attól tart, hogy a további boykotdalmak
válságot hoznak a kormányra és a pártra.

Nagy belső forogás van a nemzeti
párton is. Habár a küszöbön áll a szüntevlenség
és határozathozatal ideje — mert hiszen ma
este tartja meg a párt a konferenciát —
azért senki sem tudja mondani, hogy mi lesz
a párt határozata. A párt többsége nagy
kedvet érez ahhoz, hogy a kormányt meg-
támadja és a szenvedett sok sérelméért meg-
torlást vegyen, de bizonyos engagemetokról
beszélnek, melyek a párti irányú akció-
jának útját állják. Így azután a legnagyobb
valószínűség szerint az lesz a párt határozata,

hogy a javaslatot elfogadja ugyan, de bizo-
nyos módosításokat követel, melyek inkább
megfelelnek az 1897. évi XII. t. cikk szel-
lemének, mint a javaslat mostani rendke-
zései. A nemzeti párt mai állásfoglalása
mindenesetre bizonyos súlylyal fog az esemé-
nyek mérlegébe esni.

Egyedül a függetlenségi párt az, a mely-
nek határozott és világos álláspontja van. A
párt biztosra veszi, hogy erőlyes magatartás-
sal kivívja a nemzet számára az önálló vám-
terület és bankot és ez a tudat öntősaiba
lelkedést és kitartást. A párt különben a
nagyobb erőlkifejtést a javaslat érdemleges
tárgyalására tartja fenn, a miért is az osztá-
lyokhoz leendő utasítás feletti vitát a mai
tűlésen be is fejezte. A pénzügyi bizottság va-
lószínűleg már szombaton tárgyalás alá veszi
a javaslatot, esetleg hétfőn már be is ter-
jeszti javaslatát, úgy, hogy a jövő héten, csüt-
örtökön az érdemleges tárgyalás már meg-
kezdődhetik.

Egy másik tudósítónk a következőket
jelenti:

A képviselőház folyosóján ma az ülés
előtt már nagyon élénk volt a hangulat. A
függetlenségi párt tagjai nagyon hevesen kel-
tek ki a kormányparti sajtó, főleg a Pesti
Hírlap és Országos Hírlap utóbbi cikkei el-
len, melyek a pártot hazaárulással és a nem-
zetiségekkel való paktálásokkal vádolják. —
Nem lehetetlen, hogy ebben az irányban a
függetlenségi párt tagjai valamely megtorló
lépésre fogják magukat elhatározni.

A kormányparti tagjainak nézete meg-
lehetősen eltérő a tárgyalás alatt lévő ügyet
illetőleg. Az egyik rész — a nagy többség —
magától érthetőleg, helyesli Bánffy ter-
veit, szándékait és taktikáját. Az önálló gon-
dolkozás némi kis látszatával bíró kisebbség
azonban abban a nézetben van, hogy az a
politika, a mit a szabadelvű párt ma követ,
már nem Deák Ferenc politikájának a folyó-
mánya, hanem a hajdani 47-eseknek az a
tendenciája, a mit az 1867-iki kiegyezési
tárgyalások alkalmával Sennyey Jós Majláth,
Andrássy Gyula és társaival szemben akar-
tak kiterjeszteni. A mint különben be-
vett körökben beszéltek, Bánffy a legkö-
zelebbi napokban meginterpellálhatja magát
valamelyik intimusával, hogy mit szándéko-
zik tenni az esetre, ha a javaslat 1898 ja-
nuár 1-ig nem válik törvényé? Erre adan-
dó választ a többség tudomásul veszi, — s
így ő quasi a többség felhatalmazása alapján
fog jövő január 1-én új alkotmányellenesen
kormányozni.

A néppárt minden valószínűség szerint
csatlakozik a függetlenségi párt akciójához
és a legelőrebbiben fogja a vita folyama

alatt a kormányt támadni. A nemzeti párt-
nak ma este tartandó értekezletén a legha-
tározottabb hangok fognak emelkedni a mel-
lett, hogy bizalmi kérdésnek tekintsek az
ügyet, s a bizalmatlanság szempontjából csat-
lakozzanak a függetlenségi párt akciójához.
Ezzel szemben az óvatosabbak a „szükség es-
ség” szempontját fogják hangztatni.

Ausztria válsága.

Bécs, decz. 9.

Meghíult tárgyalások.

A baloldal a következő kommuikót
adta ki:

A jelenlegi kormány hivatalbalépése
után Gautsch báró miniszterelnök a baloldali
pártjaival érintkezésbe lépett abból a cél-
ból, hogy a normális parlamenti viszonyok
helyreállítására alkalmas eszközöket megbe-
szélje és megállapítsa.

Az ez ügyben történt tanácskozások, a
melyek a kormány és ama pártok vezérei ér-
tekezlete által kiküldött bizottság künt a
mult héten és a hét első felében folytak,
egyelőre nem vezettek végleges eredményre.
Ehhez képest a miniszterelnök Funke képi-
selővel, mint a baloldali pártvezérei érteke-
zésének seniorával közölte, hogy a tanács-
kozások az idő szerint — úgy véli — be-
fejezetteknek hangulatként továbbra késsze-
güket különösen az iránt, hogy tervéken
részt ohajtsanak venni mindazokban a törvény-
hozási és egyéb lépésekben, melyek a Csah
és Morvaországban fennforgó nemzetiégi el-
lentek megzüntetését és e két nép törza
jó viszonyának helyreállítását előmozdítani
alkalmasak.

A bizalmi férfiak ez alkalommal elia-
merik, hogy kiváló fontossággal bírt volna e
pillanatban — tekintettel Ausztria politikai
és gazdasági állására, a parlament rendes tár-
gyalásainak újból való fölvetése és azért aján-
latukat is fejezik ki, mivel nem vezet a kiti-
zött cél elérésére. Mindazonáltal kijelentik,
hogy ezután is készek folytatni alkalmas idő-
ben a tárgyalásokat a kormányval, azzal a
szándékkal, hogy a felelített cselekedet szol-
gáló rendszabályokat kipuhathatassák; nyo-
matékosan hangulatozók továbbra késsze-
güket különösen az iránt, hogy tervéken
részt ohajtsanak venni mindazokban a törvény-
hozási és egyéb lépésekben, melyek a Csah
és Morvaországban fennforgó nemzetiégi el-
lentek megzüntetését és e két nép törza
jó viszonyának helyreállítását előmozdítani
alkalmasak.

A Reichsrath berendezése.

A Fremdenblatt jelenti, hogy a Reichs-
rat mostani ülését a delegációk befeje-
zése után berendezik.

A jobboldali pártok végrehajtó-bizot-
ságának mára hirdetett ülését holnapra ha-
lasztották. Képviselői körökben híre jár, hogy
a lengyel tárczanéki minisztert még e hé-
ten fogják kinevezni.

Az osztrák delegáció legközelebbi ülése
december 20-ára van kitűzve, a mely időig
valószínűleg a király döntése a kvótáknakra
is be fog következni.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. Deczember 10.

Calasanzzi Szt. József.

Irta: Lóky Béla.

A vallásosságnak és a hazafiságnak, az
azaz a tudományos műveltségnek szen-
tező egyházi rendek között helyet kér ma-
gunk a kegyes tanítórind. Az őt megillető
jogot nem akarjuk megjelölni, az a párt-
történelem feladata s az én gyenge tol-
dalom elragadhatósága a szeretet, a mellyel
mindennek tartozom és a vallásos tisztelt,
a mellyel annak azt alapítója iránt viseltem.
Ugyanazért csak száraz tények rövid
összefoglalására szorítkozom, szem előtt tartva
jelen magyar történetírónak, Salamon Fe-
rencnek okos és igaz szavát: „minden szó-
lást jobban világosit a történelem.”

Az u. n. kegyes, vagy ingyenes iskolák
1897 novemberének végén nyitlak meg Ró-
mában. Egy spanyol előkelő származású pap,
don José de Calasanz latinosan Calasanzzi
József néven a kegyes buzgalma nyitotta meg és
tartotta fenn ezen iskolákat, a melyeknek
előzetes tételtől 1617-ben pápailag megerő-
sített vallásos Congregatio, 1621-ben pedig
szentesrend lett. A vallásos buzgalomban
a nép iránt való szeretetben égő spanyol
kegyesek eszméje azóta világhódítóan bi-
raglott.

Bámulatos adatokat tüntet fel a törté-
nelem a jezsuita szerzetnek gyors és hatal-
matlan terjedéséről. Országokat hódított meg
néhány évek alatt a Fereuzesek rendje. A
kegyesrend a középkor barbar Európáját
hódította és a keresztény műveltségnek

megnyerni; s hozzája fogható rendet nem
is találunk. Népnevelő missziójára, gyors el-
terjedésére nézve csakis a kegyes tanítórind
használt hozzája. Különösen 1621 óta pártan
hatalmas gyorssággal terjedt el a rend Olasz- és
Spanyol, Lengyel és Magyar, Osztrák- és
Német földön, mindenütt első sorban a nép-
nek erkölcsi és értelmi nevelését emelve és
elkénst megerősítve az egyházat a legálha-
tatosabb elemében, a népben.

1597 óta 300 esztendő telt el. Diadal-
mas, viharos, küzdelmes, gyászos évek köve-
tektek be a kegyesrendre, de eredeti jellege
megmaradt, vallást és tudományt hirdet,
a kisedőrdától kezdve az egyetemig, hagyó-
mányos hirdetője a hazafiságnak és tagjainak
illetősége szerint az illető ország nemzeti-
ségéhez, nyelvéhez, törvényeihez és szokásaihoz
híven és állhatatosan ragaszkodik.

A kegyesrend alapítója Calasanzzi Szt.
József 1556-ban szept. 11. Peralta városban
született spanyol előkelő nemesi családból.
Kátóna atyjától értelmet, anyjától nemes
érzelmeket örökölt. Vallásos lángolma volt, a
mi kora gyermekégető fogva kitűnt.

Egész leányén előmúlt a tisztaság, a
mely megmaradt benne 92 évre terjedő hosszú
életén. Különböző helyeken a testület is szé-
pen fejlődő ifjú fényes sikerrel tanult és az
ifjúság erkölcsi és tudományos vezére lett,
az elemi, a középiskolában és az egye-
temeken. Kezdetből fogva a világi tudományt
és az anyagi vagyont csak eszköznek tekint-
tette, erkölcsi és vallási, mennyei célok elő-
resére. Apja ellenzése dacára a papipályára
lépett, de apja beleegyezésével, a ki nem tu-
dott ellenállani fia esengésének. Mint pap
éveken át pártalan sikerrel fáradozott a spa-
nyol nép erkölcsi és vallási emelésén, s a
spanyol király püspöki székbe akarta ültetni,
a midőn egy nagy válság tört ki Calasanzzi
lelkében. Ez a vallásos buzgalomban égő
szív meggyugodott ugyan az Istennek ren-

delésén, de nem abban, hogy az Isten dicse-
ségén a megszokott módon munkálkodjék.

Belső hang ösztökölte hosszú időn át,
hogy Rómába menjen. Age Joseph, Romam
contendans.

S a kinek lelkét elfoglalta valamely
szent érzés, valamely nagy gondolat, az a
magyar költő szerint, abban él egyedül és
készen veszni érte, ha kell. Calasanz lemond-
ott minden dicsőségről, szülői halála után
vagyonát felosztotta nővérei és szegények kö-
zött, magának korábbi alázatának ösztököltetésé-
re vételt élt járadékot tartott fenn. Aztán 1592-
ben elment Rómába, hogy megtudja, az I-
sten őt mire tartotta fenn, dicsőségének mily
eszközzévé szemelte ki. Róma erkölcsi szeny-
ben fettegrő alsó néposztályainak ez időtől
a világszerte dúló vallási és politikai viszá-
lyok által elfoglalt egyház nem szüntethett
elég áldozatot. Európán végig dúlő öngött a
vallási forradalom és az egyház legnagyobb
erőit hosszú időn keresztül az erőszettől föl.
Gondviseléseszerű volt tehát az a hang, a mely
a spanyol nemes nagy szívében megszólalt, s
gonyviseléseszerű az a tény, hogy 1597. őszén
a római nép legalsó rétegeinek erkölcsi és
értelmi kíméltetése végett Calasanz ingyenes
iskolákat nyitott. Scholae Piae Pauperum, át-
érezve azt a lelke sugallta szót: Tibi
derelictus est pauper, orphans tu eris adiutor
(neked hagyottak a szegény, az árvának te
lesz gyámola). Talán maga a szent alapító
sem sejtette, hogy a kieszén csirából világra-
szóló eszme fog kisarjdzani.

Calasanz végtelen szorúságában eleinte
távol állott attól a gondolatától, hogy szerze-
tessé rendet alapítson. Eleinte maga vallásos
társulatokkal egyesült, majd jezsuiták nagy
bírói generálisához Aquaviva-hoz fordult Senki
sem sejtette rája, mindennél azt felelték
neki: Más a cél, a melyet az Isten dicsősé-
gére kitűztünk magunknak. Rómának, a fő-
papoknak és a pápának buzditására Cala-

sanz végig 1617. márc. 25-én felvette a szer-
zetesi öltönyt, családja nyere elhagyásával ma-
gát a Boi. Szűzről Josephus a Matre Dei
nevezve, megáldott rendjét, a mely 1621-
ben nyert egyházi szentesítést, szabályozott
papok szerzetes-Institutum Clericorum Regula-
rium címmel. Az új rend első generálisá
maga az Alapító lett 1622 ben.

Nincs szó, a mely kifejezze az első pia-
ristáknak pártalan buzgalmat és lapokat le-
hetne megtölteni azokkal az elismerő leve-
lekkel, a melyekkel egy évtized múlva távoli
országokból is hívták a kegyesrendi új isko-
la alapítására.

Főpapi jóváhagyással nemsokára eltért
eredeti céljától és tekintettel bámulatosan
szaporodó tagjaira, a népi iskolától az egye-
temig az összes vallási és világi tudományok
tanítása körébe vonta. Már az első piaris-
ták között találunk azért egyetemi tanárokat,
sőt az 1630-ban a legelőkelőbb emberek és
az egész lakosság rendkívüli lelkesedése köz-
ben megnyitott fővárosi iskolának két piarista
tanára lett a toscanai nagyherceg két fia-
nak matematikai professora a 1636-ban
Francesco Michelini lett a nagy Galileinek, a
pisai egyetemen tanárutódja.

Ez a Michelini volt a 10 évi fennállása
alatt kiváló sikereket elért Accademia del
Cimentonak a kísérleti Ákademiájának
megalkotója és szervezője.

Meg kell itt említenem, hogy Calasanz
kezdetből fogva kiválóan kedvelte a mathe-
matikai tudományokat és rendjének tagjai
nem színt meg azokat mentül alaposabb el-
sajátítására buzditani, mert azt tartotta, hogy
a matematikai tudományok kiválóan alkal-
masak az elme kíméltetésére, azt hozzászok-
tatják a módszeres és szigorúan logikus gon-
dolkodáshoz, a melyre a philo. ophi., a theo-
logia és a jog tanulmányozása közben oly
nagy szükség van.

A kegyes iskolák bámulatosan elterjedé-

sére tiszta világosságot vet Calasanz egyik
levezetése következő sora: „hogya 10.000
szerzetesem volna, egy hónap alatt mind el-
tudnám helyezni, annyi felé hívnak bennün-
ket”. Hogy e teljesíthetetlen kívánságoknak
elejét vegye, Calasanz maga volt kénytelen a
pápától ideiglenes korlátozó rendeletet kiesz-
kölni. Calasanzius 9 évi generalatusa alatt
több mint 100 piarista ház alakult. Az egész
világ, maguk a felekezetek is megkövetelték
és maguk közé kívánták a piaristákat.

Őr a és gond között váltakozott Cala-
sanz lelke. Tanuja volt a ruhálatlanságnak,
az önző vetélkedésnek, a gonoszlelkű árulá-
sok. Azt mondja a brevarium róla: Tot labores
perpassus est, ac tota summa invicto animo
toleravit, ut omnium voce sancti Jobi exem-
plum diceretur. Anyai szenvedést állott ki,
és annyi gyötrelmet tűrt leggyőzeletlen lé-
lekkel, hogy egyhangulag második Jóbnek
nevezték. Megértte a szent aggyastyán 90 éves
korában, rendjének ideiglenes alköröltetését is
1646-ban. Akkor kitűrték a piarista házak
és az ifjúság lelki vezérek nélkül maradt.
Calasanz tűrt és imádkozott és fiait arra
buzdította, hogy állhatatosan maradjanak,
hogy a szorongatott napjaiban annál job-
ban kitűnjék erőnyök.

A nagy Istennek segedelmét megfogja-
tok látni magatok fölött, ezt mondotta eszé-
gedő társainak. S három héttel halála előtt
azt írta, „igyekezzetek fönttartani a legszi-
gorubb rendet magatok között, a lehető leg-
jobb karba helyezni iskoláitokat. Reményem
az, hogy az Úr, a ki bennünket levert, iamét
új életre fog kelteni.”

Calasanz 1648. aug. 25-én, reggeli 5
és fél órákor halt meg, 92 esztendő korá-
ban. A ki magasztos arcaát a ravatalon látta,
megvisszagaldott és kibékült a halál gondo-
latával. Róma népének atyját alig lehetne el-
temetni, a vallásos buzgalomban égő nép em-
léket kívánt, s alig lehetne távol tartani

Honvédek gyűlése.

A kolozsvári és kolozs megyei 48-as honvédek közgyűlést tartottak december 5-ikén a tornavivoda nagy termében.

Jelen voltak 33-an. Elnökölt Szabó Sámuel, jegyzett Nagy Pal. Az elnöki megnyitót meg részvétel emlékeztet meg a választmány egyik érdemes tagjának, Spallier Károly 11-dik z. alji volt tizedesnek, nov. 21-én történt elhunytáról, kinek temetésén az egyet testületileg részt vett.

Jeleni elnök, hogy az egyet képviselőben megjelent július 31-én Segesvárt, a Petőfi szobor leplezési ünnepén, továbbá mint küldött Kódóbböz Károly bajtársával okt. 22-23-án Budapesten tartott országos honvédegygyűlésen, hol az elhunyt Péchy Tamás helyébe rendes elnökké választották br. Podmaniczky Frigyes, tisztelbeli elnökké báró Lipthay Bélát.

Az országos közgyűlés foglalkozott a szabadságharc jövő évi 50 éves évfordulójának megünneplésével, a részletek átdolgozását a választmányra bízta; azon régebbi sérelmekre nézve, melyek az öreg honvédek igazolása és segélyezése körül még mindig fennállanak: utasította a közgyűlés a központi választmányt, hogy ha új évig a miniszterelnök úrnál több-zör sürgöttet orvoslást meg nem nyeri, természetesen folyamodást a magyar országgyűléshez.

A választmány kilépő fele részét köztük Szigeti Miklós ezredes és Albach polgármester újra megválasztották; új választmányi tag lett Spallier helyébe Kódóbböz Károly. Alelnökök maradtak Bíró József és Nagy Lajos, pénztárnok Manica János.

Megütközéssel értesült a honvéd közgyűlés azon polgármesteri átiratról, mely hivatkozva B. Bánffy miniszterelnökre f. évi november 12-ikén kelt rendeletére, kéri törzskönyvünket és igazolási iratainkat hivatalos lezárásra és a miniszterelnöki irodának való felküldésre. A közgyűlés támaszkodik az egyet megerősített alapszabályaira, melyeket soha meg nem sértett; arra a ténnyre, hogy törzskönyvünknek és levéltárunknak kezdetből való kivétele nem egyéb, az egyet leplezett fölösletésénél, melyet éppen egy házfiakból alakult, kormányosul sem nem várt, sem nem érdemelt volna: az irományok kiadását méltatlankodva elutasítja.

Tudomásul veszi a honvédegygyűlés az EMKE által kezelt Veres Ferenc-féle alapítvány 29 frt 25 kr. kamatainak szűkölködő bajtársaink közt való kiosztását, a közönséget mond azon nemes szívtől emberbarátoknak, kik időnkénti adományaikkal lehetővé teszik, hogy nyomorral és nélkülözésekkel küzdő öreg honvédeinket és özvegyeiket valamit segíthesse.

Poszler Gyula polgártársunk, a Vasvári-emlék alap pénztárnoka pénzügyi a pénztárhoz tartozó irományokat, miután a begyűlt pénz már régebben átadta az erekléymuseum igazgatóságának. Eddigi fáradozásaiért köszönt és elismerés szavakat. Használják jegyzőkönyvi közönség szavaztatott Kuzskó Istvánnak, a „Tört. Lapok” szerkesztőjének a 48-as honvédség ügyei körül kifejtett állandó buzgalmaért.

A piaristák Kolozsvárt.

Kolozsvár, decz. 10.

Most, a midőn az országszerte rendezett három százados emlékünnepnek a közfigyelmet a kegyes tanító rendre irányozták, nekünk Kolozsváriaknak nem lesz érdektelen ez alkalomból rövidre vont történetével megismerkedni a szerzet ide telepedése és itt folytatott működésének.

rendőri fedezet mellett is atió, hogy a halottak egy-egy ruhadarabját el ne vigye. A gyontabószékot, melyben szelid szava annyi vigasztalást csepegtetett a csüggedő szívekbe, szilánkokká szedte szét a nép. Végre csak a templom elzárásával a katonai fedezet alatt lehetett eltemetni 1648. aug. 27-én. Az egyház érczénél marandóbb emléket emelt neki.

Száz évvel később boldoggá s 1767-ben szentté avatták.

A rend, melyet alapított, bebizonyítva életképességét ma is fennáll azon országokban, a melyekben elterjedett a 17. szd. végén és a 17. századnak elején. Napjainkban különösen déli és Közép-Amerikában hódít.

A közlérszaksági alapon szervezett rend konstitúcióját bíles és tiszta elme művének itélték főpapi bírák. Tanításterve azonban nem olyan határozott és kiszabott, mint a pártatlan jezsuita szerzet; kezdetből fogva alkalmazkodott az egyes országokhoz. De mindennél az maradt a szerzet célja, melyet Calasanz magának kitűzött:

„A gyermekek tanítása úgy a keresztény jámborságban, mint az emberi tudományokban, hogy így kinyelve az örök életet nyerhessék”. A földi boldoguláslról sem felejtkez meg Calasanz, mert azt írja: „A szegény gyermekek számára alkalmas mesterekről kell gondoskodni, a kik ügyesen tudják a gyermekeket arra tanítani, hogyan lehessen mentől könnyebben megszerezniük azt, ami az élethez szükséges”. A gyermekekben első sorban a szív megtisztulását követelte meg.

Azt tartotta, hogy a tudomány ékesége, de az erény korona. — A gyermekeket csak szerette, hanem nagyra is becsülte az isten angyalkáinak nevezte őket.”

Calasanz övének örökös mintaképe, a kath. szellemű nevelő ideálja. Először járt a

A kegyesrendi szerzetet tudvalevőleg Mária Terézia királyné telepítette Kolozsvárra 1776-ik ében, átadva nekik az akkori kolozsvári jezsuita főiskolát, a kollégiumot, a nemes ifjak konviktusát és az akadémiai templomot, előbb élvezett összes jogaikkal.

Mária Terézia a kegyesrendieknek átadott tanintézetek vezetését Pállyára, a nagyhírű tudósra, szónok és tanítóra bízta a rend főnöke. Pálly és tizenkilenc társa a legsebbebb reményekkel mentek Kolozsvárra; sejtelmük sem volt, mily küzdelmes napokat kell majd átélniük. A status és az ex-jesuiták az ő hatalmas pártfogóikkal már a priori ellenséges voltak itt a jezsuitáknak.

A piaristák, kiknek türelmét a legnagyobb nélkülözések már annyira próbára tették, a kilenczvenes években végleg elvesztvén türelmüket, csaknem itt hagyták Kolozsvárt.

A tanintézet, a míg a mai helyzetet elérhette, a többi iskolához hasonlóan végig szenvedte azon bajokat, melyeket a politikai átalakulások s az ezeket kísérő tanulmányi rendeletek kísérletezése reá rótt. Teréz-kollégiumot, melyet Mária Terézia számukra rendezett be 1778-ban, az erdélyi kir. főkoronásnök 1811-ben önkénytelen hivatali helyiségül rendezte be, 1840-ben pedig az erdélyi kath. tanulmányi alap az országnak eladta. Ebben az épületben nyílt meg 1872-ben a kolozsvári egyetem, melynek helyén most új épül. Így jártak itt a piaristák. A tulajdonjog az övék volt, de a tulajdont elveszték jogtalanul s vele a jogot is.

A piaristákra bízta tehát Mária Terézia a főiskolát, az Univeritást, a mint akkor nevezték. Ezt is azon módon reformálta, mint a bécsit, a nagyszombatit, melyet Budára tett át. A kolozsvári egyetemen már ekkor hittani, jogi és orvos-sebészeti fakultások voltak. Az egyetem 1848-ban szűnt meg.

Piaristák kezelték a lyceumi könyvtárat 1809—1846-ig, a lyceumi könyvtárat 1778-tól máig és a csillagvizsgálót 1805—1877-ig, az elemi iskola igazgatósága pedig még most is kezükben van.

A gymnasium 1778-ig hat 1849-ig öt osztályú volt, ekkor lett kiegészítve 8 osztályúvá.

A kolozsvári társháznak ez idő szerint a következők a tagjai:

Tóth Jenő, házfőnök, a Mária Terézia finevelő-intézet igazgatója, az akadémiai templom gondnoka; hitelműző.

Salzbauer János, kánonjogtudor, tisztelbeli kormánytanácsos, házi lelkiatya, nyug. gymn. rendes tanár; a Szt.-József finevelő-intézet igazgatója; a kolozsári Ferencz József-tud. egyetemen az egyházjogtanak nyilvános rendkívüli tanára, ugyanazon egyetemen az államtudományi kir. államvizsgálati bizottságnak vizsgáló tagja; a Ferencz József-rend lovagja, a károlyfehérvári pü-pöki szent-azek főnöke.

Erdélyi Károly, bölcsészettudor, házi másodfőnök és lelkiatya, tanulmányi ügykezelő, a főgymnasiumi igazgatója.

Réti Márton, házi lelkiatya, a róm. kath. lyceumi elemi népiskola igazgatója és hitelműzője.

nulmányban és a szigorú életben, a türelmes szeretetben és az alázatosságban. Soha sem lankadt szeretettel teljes gondossága. Calasanz az egyetemes népszerűség elharczoja és megtestesítője, ki feltámlalta az annyira megcsodált Pestaloizit is.

A neveléstörténelem mindaddig nem szorgatott Calasanznak teljes igazságot. De elő az idő, mikor világra szóló munkásságát, egyoldalú felekezeti tudósok fogják méltatni, már csak azért is, mert Petőfiként az idő igaz s végre ledönti, mi nem az.

Az atya büne.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XXXIII.

(Vége.)

(69.)

Pearl felemelte a fejét: és, a mintszelemtől sugárzó szemei az övéivel találkoztak, gyönyörűteljes elragadtatással szalította a leányt a szívéhez, és megcsókolta az ajkait, ez volt az első csók, a mit valaha adott, vagy kapott — ez volt eljegyzésüknek a pecsétje.

Sokáig ültek a diványon egymás mellett, a multról és a jövőről beszélve, és Agátáról, a ki mostani boldogságuknak az előmozdítója volt. Aztán, Roy Istvánról beszéltek; Pearl a szeretőjére emelte a szemeit és azt sugta —

— Ugy-e megbocsátasz neki?

Sir Gáspár összehúzta a szemöldökét.

— Ne beszélj róla, — válaszolá. Pearl

— a leány kezét megfogva — mit gondolsz, milyen kövek legyenek a jegygyűrűdben? Gyémántok?

— Igen — én — én azt gondolom,

Schichmann Endre, házi lelkiatya, az 5. oszt. főnöke, főgymnasiumi hitszónok

Kozár Ferencz, a Szt. József finevelő-intézet aligazgatója, a 3. oszt. főnöke.

Számek György, bölcsészettudor, a 8. oszt. főnöke.

Pintér Pál, a rend gyakorlati tanárképzőjében tanár; a természetrajzi szer-tár őre.

Wagner Antal, a 4. oszt. főnöke, a lyceumi könyvtár őre.

Baksay József, a 2. oszt. főnöke, a Mária Terézia finevelő-intézet első aligazgatója

Mondik Pál, az 1. B)-oszt. főnöke, a Mária Terézia finevelő-intézet második aligazgatója.

Rietly Károly, a 6. oszt. főnöke, az éneknek az 1. A)- és B)-oszt. és a műéneknek rendkívüli tanár; a rend gyakorlati tanárképzőjében tanár; az önképzőkör vezetője, az ének-szer-tár őre.

Lóky Béla, bölcsészettudor, a 7. oszt. főnöke, a természettani szer-tár őre.

Vincoze József, egysz. fogad. tett r. nőv., az 1. A)-oszt. főnöke.

Egyetemi tanfolyamra járó tanárjelöltek: Pálly János, Szukup János, Both Ferencz, Para Endre, Csukovits Sándor, Farkas Miklós, Rebák Pál, Nagy Vilmos, Viesner Gyula, Szalai Károly, Márki Ferencz, Tarány István.

A Kalazantinumban: Vajda Gyula, bölcsészettudor, kormánysegéd, az intézeti tanárképző felügyelője, intézeti lelkiatya; Magyarország máv. történetének a kolozsvári Ferencz József-tud. egyetemen nyilvános rendes tanára, a kolozsvári orsz. középisk. tanácsvisz. bizottságnak rendes, Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának választott-, a róm. kath. hitközségnek pedig választmányi tagja; a városi polgári fiúiskola felügyelő-bizottságának és a középiskolai rendi hittanárokat képező bizottságnak elnöke.

Russel Károly, a hittudományok licen-tiatusa, intézeti igazgató és lelkiatya.

Hám Antal, hittudor, intézeti praefectus: Vezetésként alkant van 37 növendék.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, december 10.

— Ziegler Emil, kir. táblai tanácselnök kora elhunyt városszerte nagy és általános részvétet keltett fel. Tegnap is minden körben csak erről a szomorú gyászestéről beszéltek. Mindenki ószintén fájjalja e talpig derék férfiú kora halálát. A gyászból a főoszt természetesen a kir. ítélőtábla veszi ki magának, mert a család után ez vesztett leg-többet abban, hogy Ziegler Emil immár nem tisztelheti tagjai sorában. A kir. tábla az elhunyt érdemeihez méltó módon igyekszik a közrészvételből őt illető részt lefoglalni. Ez a bírói testület tegnap Fekete Gábor elnök vezetésével alatt teljes ülést tartott, melyen az elnök mély elfogadottság között hozta hivatalosan a bíróság tagjainak tudomására a kir. táblát ért nagy és pótolhatlan veszteséget. A kir. tábla teljes ülése egyhangulag elhatározta, hogy részvételének jegyzőkönyvileg ad kifejezést, koszorút helyez a ravatalra és a temetésen testületileg jelennek meg. Ma délbán a tábla összes bírói Fekete Gábor elnök vezetésével alatt testületileg jelentek meg a gyászhalál, a hol az elnök adott megható kifejezést a kir. tábla mély részvételének az özvegy előtt, s adta át a k. tábla pompás koszorúját, részvétét írásban is kifejezi a család előtt. Mindezekhez a fő-ügyészség tisztikara is hozzájárul. A ravatalt tegnap már felállították. Ma ráhelyezték a koszorukat is, melyek nagy számban érkeztek a ravatalra. A kolozsvári ügyvédi kamara is gyönyörű koszorút tettetett az elhunyt ravatalára. Az ügyvédi kart különösen élénken sújtja a veszteség érzése, mert Ziegler Emil az első volt azok sorában, a kik a bíróságok és ügyvédi kamarák tagjai között a benső viszony szükségét leggyakrabban hangoztatták és igyekeztek azt megvalósítani.

Az elhunytól a kir. tábla tisztikara a család is adott ki gyászjelentést. A családi gyász jelentés így szól: Alóírottak szívük legmélyebb fájdalommal jelentik, hogy a szerető gyöngéd férj, apa és rokon, Ziegler Emil kolozsvári kir. ítélőtáblai tanácselnök, mai napon reggel 8 órakor, életének 25-ik évében, hosszas szenvedés után bevégezte munkás életét. Temetése f. hó 10-én d. u. 3 órakor lesz, a májusi utca 3 sz. háztól, az ev. luther. egyház szertartása szerint a városi köztemetőbe, melyre a rokonok, barátok és ismerősök szomorúan meghívatnak. Kolozsvár, 1897. december 8-án. Özv. Ziegler Emilné, Hinta Beata, neje. Dr. Ziegler Károly, Ziegler Emil, Ziegler Klára, Ziegler Albert, Ziegler Cecile, Ziegler Berta, Ziegler Bandi, gyermekei Ziegler Károly, m. kir. esendő-örnagytestvére, családjával. Dr. Ziegler Károlyné Deák Margit, Ziegler Emilné Szentkirályi Erzsé, menyei, Hinta Sándor, apósa. Özv. Csizsák Donokosné, anyósa.

— A karácsonyi bazar ma fog megnyílni bizonyára nagy közönség jelenlétében. — A bazar rendező bizottság a holnapi hangversenyt a következőképp állította össze. Lányi Edit és Kassay Károly énekelnek, Baróthi Irma egy monologot fog elő adni, Aldor Juliska magyar dalokat fog énekelni és végül Lóthe Vilma zongorán fog játszani cigány zene kísérettel.

— Geiger Albert hangversenye. Geiger Albert, ez a nem rég Kolozsvárra telepedett, de már is minden körben előnyösen ismert zongora művész, tegnap este a Központi-Szálló disztermében hangversenyt rendezett. Pálóczy Lajosné urnő közreműködésével, Geiger Albertet már jól ismeri Kolozsvár város zeneértő és művelt közönsége. Nem ezuttal lép először ez a jeles művész a nagy közönség elé. Immár gyakran találkozhattunk vele a hangversenytermekben és mindig megcsodálunk főképpen azt a bravuroz billentyűkezelést, mellyel valósággal elkápráztatja a hallóérzéket, és azt az erőt és kitartást, melyet játékközben kifejt. Nem tartozik ama zongora művészek sorába, a kiket a hirszerűsára vesz és okkal — vagy anélkül végig hordoz a kontinensen, de azért merjük állítani, hogy igen sok ilyen birre kapott művészi egyéniség mellett Geiger telj. s joggal helyet követelhet magának. Tegnap is teljes fényében ragyogott soknemű művészi kvalitásait, a tudást az erőt, a magas fokú fejlettséget a technikát és a művészi értelmet. Beethoven Sonatáját, Chopin Balladáját és Mazurkáját, saját két kis pompásan megírt

oldala mellé, kezét a tulajdon jog mozdulataival csuszattatta a Gáspár karjába.

— Gáspár, megbocsát neki én értem — mondá édes, hízél ő hangon — ugy-e Gáspár?

Egy pillanatra a Gáspár arca elborult, és az a kifejezés jött reá, mely mindig megjelent, valahányszor testvérének a kora halálára gondolt; de a Pearl újjának az érintésével a kezén, a bosszu állás kivánságának az utolsó szikrája is kialudt a szívéből. Mosolygott.

— Igen, — mondá Edge kisszorongó, ugy-e látja, hogy ő akar feleltem alakodni. Ez az első szalma szál.

— És az utolsó — válaszolá Pearl, amint aranyos fejét a szeretője karjára hajtotta. Soha sem fogok olyasmint tétetni veled, a mihez nem lesz kedved!

— Helyesen, édesem! Ez nagyon biztos ígéret, — mondá Edge kisszorongó nyetve, amint kedvenceitől könyekelt elhomályosult szemekből nézett, — mert megvárom. Töletek, hogy mindenben teljes összehangzás lesz közöttük, akkor az akaratotok nem fog összetűzésbe jönni: Gyermekek, gyertek — a ten készen van.

Két évvel később, a rendes őszi társaság gyűlt össze Lyndon Utvarban, néhány napi vadászatra, mielőtt Glen Ailsaba indultak.

A fiatal Lady Ffrench a legnépszerűbb háziaszony, és a vidék elismert szépsége.

Most szebb, mint volt valaha, legalább a férje azt gondolja, amint ő és vadászatai az iglótisztasági kihevélve, gazdag prédájukkal a tászkájukban a széles csarnokba léptek, hol Pearl teák osztott ki a vendégeinek.

dallamos keringőjét, Lehmann „Etudes symphoniques” darabját, s végül saját szerzeményét magyar dalok és tánczok egyveleg játszta folytonos és kitűnő tetszés mellett. Különösen az utóbbi darabban frenetikus tétést ért el. A közönség a hangverseny mindegyik számát lelkes ovációkban részvételre a kiváló művészt. Közben Pálóczy Lajosné urnő énekelte el Rossini Áriáját, Schubertnek két dalát, s ráadásul a Gyimesi vadvirág egyik szép népdalát. A közönség bájos urnőt elhalmozta tetszésének mind a jelével, minden énekszám után lelkes taps és éljenzés kísérte. Hangja és em. tudása minden számban pompásan érvényesült. A hangversenyen szép és előkelő, a főleg női közönség volt jelen, mely egy minden igényt kielégítő művészi est emlékével távoztak.

— Gazdasági előadások. Az „Erdélyi Gazdasági Egyet” ma tartja este 5—7 óráig a Tornavivodában harmadik népszerű gazdasági előadását. Ma Vörös Sándor kir. tan. akad. igazgató és Turocsányi Gyula orvosi lelkész tartanak szabad előadást. — Holnap szombatban d. u. 5—7 óráig Réti János és Jakab László fognak előadást tartani. Az előklődés különösen a higadizák körében rendkívül nagy. Minden este közel százan hallgatják végig az előadók gyakorlati tanításait. Az „E. G. E.”-nek különben is sikerülni szoktak kezdeményezései, örvendünk, hogy ezuttal is jelezhetjük azt.

— Kolozsvármegyei közigazgatási bizottsága havi ülését gróf Bélyi Ákos ispán elnöke alatt tegnap délelőtt tartotta meg. A választott bizottsági tagok közül jelen voltak: Baró Bánffy Ernő, Gyarmati Zsigmond, Gaál Elek, br. Horváth Kálmán, Matskai Pál, Szabó József. — Az ülés egyik legérdekesebb tárgya Kozma Ferenc kir. tanfelügyelőnek azon bejelentése, hogy br. Bánffy Albert nagybirtokos Kolozsváron egy iskola épületet és az igaz. tanter. részére egy lakásnak saját költségén leendő építését ajánlta fel. Elhazfiasz aldózatosság valóban nem szorul dicsegetésre.

— Népkönyha. Gróf Majláth Gusztáv, erdélyi róm. kath. püspök ur ő méltósága f. hó 6-án Bíró Béla kolozsvári plébános és a püspöki ceremóniarius kíséretében felkeresték a kolozsvári Vörös-Kereszt Egyet népkönyhát, ezen üdvös intézmény felett örvendő tetszését nyilvánítá. A jelen volt szegényekhez az ő felemelő és nyájas hangján vigasztaló és megnyugtató szavakat intézett. Először elismeréssel említték fel azon nemes tetteit, a melyek ismét jótékonyágot gyakorolva, népkönyha céljaira gr. Schveinitz Gyula kezéhez 40 frtot adományozott, mit az iskola az egyet nevében mély köszönettel fogadott. Örömmel közöljük ezt, a honnák beklüdtött s tegnap közreadott „Érdekes tévedés” című hír helyreigazításával.

— Az egyetemi kör önképzőköré nov. hó 29-én tartott rendes gyűlésén elhatározták, hogy a munkaközvetítésére pályázókat küld ki. A pályázókat a következők: 1. Elbeszélés. (Tárgy szabadon választva) Jutalma 20 korona. 2. Költői beszédek. Jutalma 20 korona. 3. Költemény. Jutalma 10 korona. 4. Egy legsikerültebb komoly szavalt. Jutalma 10 korona. 5. Egy legsikerültebb vígj. (komikus) szavalt. Jutalma 10 korona. A pályázatra szánt művek beadásának, valamint a 4 és 5-re pályázók jelentkezésének határidejétől (a 3. 4. 5-re vonatkozólag) decz. hó 15-nek déli 12 órája, (az 1 és 2-re) 1898. január hó 15 nek déli 12 órája álapították meg. A később beérkező művek vagy jelentkezések figyelmen kívül hagyatnak. Meghívánom jegyezni e helyen, hogy „Ügyrend-

Azzal az édes, szerető mosolylyal fogadja a férjét, mely ötet látva, mindig az a kaira jön, és, amint Gáspár előre hajolt, hogy a csészét elvegye a kezéből, azt sugja —

— Gáspár, a nagybátyám újságot hozott a számadra. Dardrey Cívéről és Roy Istvárról.

— Valóban? Reményem, hogy mind a kettő megkapja gonoszságának a jutalmát!

— Rossz fiu: — mondá Pearl, a fejét rázva reá. A nagybátyám az újságból olvas ta. Menj és kérdezd meg tőle.

Sir Gáspár azt cselekedte, őszintén rokonszenvezve a St. Claire ur örményével, hogy az a férfi, aki a huga életét próbálta tönkre tenni, és az a férfi, akit az ő testvérét meggyilkolta, végre érdemük szerint büntődött.

A West — Ezen egy kártya barlangot fedeztek fel, a rendőrközlet körülte, és a vizsgálatok eredménye az lett, hogy Dardrey Clive, akit még másféle, és pedig többrendbeli bünső cselekvényeieit keresték, kényszer munkára lett ítélve.

A Roy István sorsa meghatatóbb volt. Holt testét egy vasuti, kocsiában találták lösszel a szívében, — ő saját maga öltötte ki az életét.

Roy Istvánról Pearl soha sem érteit egyebet, csak szánalmat; mert, ámbár vétközött, de meg is bűnhődött érte, és Agát szerette és megbocsátott neki.

A jelen boldogságában, a múlt fájdalmait el voltak felejtve, és az évek teltek, és Pearl, férjével és gyermekeivel körülette a tökéletes megelégedés és béke boldog életét, és szinte megszűnt azon keserő napokra vissza emlékezni, midőn azt gondolta, hogy az atya bűnének az árnyéka örökre elcsitította az életét.

lás" -unk 134. §. értelmében, csak tagsági jogainak teljes birtokában levő tagok pályázhatnak, a pályaművek negyedréz lapokon készíthetők, idegen írással írt s jelöléssel, jelölés levél kíséretében az önképzőiskolai titkárnak adandók be. Kelt Kolozsvárt, 1897. decz. 6. Köblös Samu önképzőiskolai titkár.

— **Áthelyezés.** A m. kir. honvédelmi miniszter dr. Köblös Lajos m. kir. honvédszerepőst a deési IV. zászlóaljtól a kolozsvári m. kir. 21. honvéd gyalog-ezred 1-ső zászlóaljához helyezte át orvosa-főnöki minőségben.

— **Kárpát-estély.** Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület Egyetemi Osztálya által f. hó 15-én, szerdán rendezendő „Egyetemi Kárpát-estélyre” a meghívók már kibocsátottak. A kik meghívókra még igényt tartanak és esetleg nem kaptak, forduljanak az „Egyetemi Körbe”. Az előjelekből ítélve az estély egyike lesz a legelölrebb és legsikerültebb mulatságoknak.

— **Kászoni Géza** Kolozsvár város adóhivatalának tisztviselője tegnap meghalt.

— **Mindenki a saját háza előtt sül.** Ez egy régi közmondás s évekket szellett azt gondolták, hogy sutba lehet tenni. Először Kolozsvár város egy szabályrendeletét, mely szerint a város a házak előtt elhelyezendő szék, nyáron hóban, esőben és fagyban. A polgárság fizessen a közbiztonságért külön pótdózt. A polgárság azonban fizetési. Alakítottak egy utasasgró komitétát, ennek szándékával Nagy Gyurit tettek. Ekkor aztán kimondták, mo-4 jöjjen a minék jönni kell. Ma jött. Lett nagy hóesés, hó el nem takarítás. Jégbuozkák járdák, láb-törések és egyéb előre nem látott gyakori események merültek fel gyakran.

— A polgárság fizetett is, a lábat is ki-törte. A rendíthetetlen hadsereg, élén Nagy Gyuri parancsnokkal, seprőkkel és lapátokkal ne u juthatott el mindentől. Így fejlődött visszafele. Ma úgy áll a dolog, hogy a melyik háztulajdonos takarított, annak a háza előtt tiszta. A melyik nem takarított, azon a téjekon mindennap kritikus nap van arra az egyénre nézve, a kit borsora arra vezet. Fizetni pedig mindenki fizet. Most ismét szabályrendelettel készülnek megújítani a közmondást, hogy mindenki a saját háza előtt sül, a köztisztasági adó pedig ezentúl is fizetődjön.

— **Ingyenes előadás.** Az iparos segédmunkások kopozására szervezett helyi bizottság 1897. évi deczember hó 12-én (vasárnap) délután 8 órakor az Iparos egyesületi termében ingyenes előadást rendez. Előadást tart: Dr. Lénan Robert: „Deczember 12-ről.”

— **Hibagazítás.** Dr. Vajda Gyula egyetemi tanárszentszéki kinevezésétől szóló hirdetésben tegnap nyomdaihibából került az elnök szó, a mennyiben az érdemes tanárt nem elnök, hanem szentszéki — ül-nökök nevezi ki Majláth pispók.

— **Táncestély.** A kolozsvári város és vidéke szilvünkösdök szak- és menedékház-alap javára a városi vigadó összes helyiségében 1897. évi deczember hó 26-án (vasárnap) zártkörű táncestély rendeztetik.

— **Tanári gyűlés.** Az országos középiskolai tanáregyesület kolozsvári köre szombaton d. u. 5 órakor az ev. ref. főgymn. természetföldrajz termében ülést tart, melyen Márki Sándor dr. felolvasást tart a történelmi oktatásról. Előadás után lakoma a New-York szálló földszinti kis termében.

— **Csöd.** A „Börpar” című lap írja, hogy Hecht Emil, budapesti nyersbőrkereskedő csödbe jutott.

— **Hányan vagyunk?** A statisztikusok megállapították, hogy 1897-ben a föld lakóinak száma 1535 millió ember volt, ebből 78.6 millió, tehát körülbelül negyedrésze csak Európára, Európa lakosságából 28 százaléka csak Oroszországra és 26 Németországra és az Osztrák-magyar monarchiára. Az Északamerikai Egyesült Államok 72.3 millióval, Amerika lakóinak több mint felét teszik ki.

— **A megsejyentett szerető bosszuja.** A Lippához közel fekvő Ada községben — mint lapunknak írják — folyó hó 5-ikén egyfelőrk kigyuladt Kaszás János gazdának a háza és két szénaboglya. Akkor éjjel igen melege volt az idő és így valószínűnek tűnt fel, hogy a tűz gyújtogatás műve. A gyújtogatás gyanúja mindjárt Vig Péterre esett, a kit néhány nappal a tüzeset előtt Kaszás nagyon összútt. Kaszás ugyanis nejénél találta Vig Pétert, még pedig olyan bizalmas együttletben, hogy körülbelül bizonyosra vehette neje hűtlenségét. A megcsalt férj első sorban feleségének a szerején akart bosszút állani és — mint annak idején köztöltik is — a szomszédok szemelattára kényszerítette Vig Pétert, hogy a kemenczébe bujjon és ott töltsen az éjjelt. Ezt a szégyent Vig Péter sehogysm tudta bosszulatlannal hagyni, és mint leartóztatás után tényleg be is vallotta, Kaszás házát felgyújtotta. Vig Péter ellen most gyújtogatásért vádat emelnek.

— **Az orosz ezár kincstára.** A nagy birodalmi jelvényeket a pétervári téli palotában őrzik. Ott van a csári korona, melyet egy millió rubelre becsülnék. Mita alakja van, annak jelöl, hogy az orosz cár az ortodox egyháznak feje. Az aranyból való homlokpánt 28 gyémánttal van díszítve s ellőről hátrafelé két arany félv nyulik ki belőle, melyek mindgyikét 38 nagy gyöngy ékeztik. A korona fölött arany kereszt van, mely 5 óriási gyémánttal van kirakva, ez a kereszt egy pánton nyugszik, mely 11 nagy gyémánttal van díszítve s ezek közepén egy közörlötlen, halovány piros, nagyságra rendkívül rubint ékesedik. A homlokpántból ki-nyuló, gyémántokkal sütn kirakott s ragyo-

gó agrárral összetartott palmaágak azt jelen-tik, hogy ebből a koronából indul ki a béko. Nem kevésbé értékes a csereva koronája is. De mind a kettőnél sokkal értékesebb a csári jogar, mely a világ egyik legnagyobb gyémántjával, a 135 karát súlyú híros Orlovval van díszítve. Egy Lazarew nevű örmény kereskedő Amsterdamban Orlov nevű grófnak adta el, aki II. Katalin cárnőnek ajándékozta. A kereskedő 450,000 rubel képzánt, 2000 rubel évi juttadékat és nemesi oklevelet kapott érte. Ott van továbbá a birodalmi alma, ennek leggyönyörűbb díszét az óriási gyémántkereszt alatt egy mesés értékű pom-pas, zöldeskék zafir, mely szépség dolgában páratlan. Az eremitageban is nagyon sok drága kincs van összehalmozva. Azonban a legértékesebb kincsek a mokszaei Kremlben láthatók. Ott van Monomach Vladimirnak koronája is, melyet Kommeniusz bizánci osaszár 1116-ban küldött neki. Ez a korona csodálatos filigrán alkotás, mely szinte tele van hintve gyémántokkal és gyöngyökkel. Ott van továbbá a kazáni korona is, mely szintén nagy értéket képvisel, aztán Feodorovics Mihály cárnak koronája, melyet a világ legnagyobb zafirja díszít, nyagott van Alekszajevics Iván cárnak 1867 ben készült brokátkoronája, mely 900 gyémántal van telehintve és Nagy Péter Koronája, melyet 250 gyémánt díszít.

— **Egy népszer.** A „Moll féle franczia borszesz és só” által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyujtatik közvényes és csuozs bántalmaknál, sebek-nél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítás-allyt együtt 90 kr. Szétküldés naponta után-vételt Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító által Bécs. I. Tschlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Egyetemi élet.

Meghívó. Van szerencsém az egyetemi ifjúságot a folyó hó 13-án (hétfőn) d. u. 6 órakor a jogi kar II. sz. tantermében tartandó általános ifjúsági közgyűlésre tisztelettel meghívni. Tárgysorozat: 1. Kereknök választása. 2. A z E. K. E. egyetemi osztá-lyának megalakítása czéljából kiküldött bizottság jelentése. 3. A nov. 1-én tartott gyász-ünnepély rendező-bizottságának jelentése. 4. Az eperjesi jogász vivő-egylet átirata. 5. A turini egyetemi ifjúság átirata. 6. A Bartha Miklóshoz intézett üdvözlő irat ügye. 7. Indítványok Vályi és Firczak gör. kath. pispókhöz intézendő üdvözlő irat tárgyában. 8. Esetleges indítványok és interpellációk. Kolozsvárt, 1897. deczember hó 10-én. Pazourek Ferenc joghallgató.

Meghívó. A kolozsvári m. kir. F. J. tud. egyetemi orvostanhallgató önképző és segítő egyesülete f. hó 11-én d. u. 5 órakor közgyűlést tart saját helyiségében, melyre a t. tagok meghívotnak. Ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a gyűlés más nap fél 10 órakor fog megtartani, tekintet nélkül a tagok számára, Kolozsvárt, 1897. decz. 10. Losonczy Sándor e. i. titkár.

MŰVESZET.

Varázssital.

(Bóhozát 1 felvonásban. Irta: Sebesi Samu.)

Sebesi Samu darabja elé nagy érdeklődéssel néztünk mi is, a közönség is. A mi érdeklődésünk természetes is, hiszen ő leg-régibb munkatársra lapunknak; de indokolt a közönség érdeklődése is, mikor annak az embernek darabjáról van szó, ki annyit derült perczet okozott lapunk olvasóinak kitűnő tárczáival, mulatságos apróságaival és talpra-esett ötleteivel.

De hiszen nem csak lapunk olvasóit érdeklí az ő darabja. Sebesi Samu neve jól ismert a fővárosi napilapokban is, a hol szintén gyakran jelenik meg egy-egy tárczával. Több kötet elbeszélést adott már ki, melyek kedvelt olvasmányát képezték a közönségnek; mert Sebesi Samunak egészséges, magyaros humora van, mely soha sem téveszt el hatását.

Nem ismeretlen ő a színműírás terén sem. A kolozsvári színpadon évekket előbb szép sikert aratott egy pályanyertes népszín-műve; később meg librettót is írt Simon Kálmán operettjéhez, mely a jelen szezonban is többször került színpadra.

Uj darabjának bemutató előadása teg-nag volt s ez alkalommal szép számu közönség jelent meg a színházban. Nem tartjuk érdektelennek felemlíteni, hogy a kis bóhozát olyan darabbal ádták, melyre mindig türes ház szokott lenni, tehát a közönség csak is azért jött, hogy a Sebesi bóhozátával sze-rezzen magának mulatságos időöltést. Eb-ben pedig nem is csalódtok, mert a darab-nak sok mulatságos jelenete van.

A darab a patriarchalis időkben játszik. Jóó György már idős ember, felesége pedig fiatal. Mi sem természetesebb tehát, mint, hogy Jóó György féltékeny. Féltékenysé-vel folytonosan gyötri; akárki jön a házhoz, gyanakszik rá. Egy fiatal ember is van a dologban, a ki a felesége hűgát szereti; a férj azt hiszi, hogy feleségének udvarol. Ez a

folytonos gyanakvás végre tűrhetetlenné is válik az asszonyra nézve s a szemre való szo-baleány, ki az ilyen dolgokban jártas, taná-csot is ad az asszonynak, hogyan lehetne fér-jét leszoktatni a féltékenységről. Azt taná-csolja, hogy legyen hozzá nyájas, kedves. Ez alatt pedig Jóó Gáspár is azon töri a fejét, hogy miként tudná a felesége szívét egészen megahoz fordítani. E töprengései közt épen jókor kerül elé egy czigány asszony, varázsitalt árul, a mit Jóó György uram nyomban meg is vesz. De, hogy lehessen ezt megitatni a feleségével. Ez is meg van. A varázsitaltal, mint kintűnő likörrel kedveskedik neki s meg is itat belőle egy pohárral, épen akkor, mikor az asszony is a nyájaszkodásával akurja férjét a féltékenységről leszoktatni. Az os-toba férj természetesen mindent a varázsital-nak tulajdonít és örül, hogy a esel sikerült.

Véletlenül épen akkor jönnek férfi és nő ismerősök, hogy névnapra gratuláljanak. Az ital az asztalon. A feleség a férj minden titkokozása daczára megkínálja őket. Lesz eb-ből galib. A férj azt hiszi, hogy ettől a hány férfi mind a feleségébe szeret, a hány asszony pedig mind belé. Egy barátságos pil-lantás, egy mosoly elég, hogy a férj e balsejtemen valónak lássék. Kétségbe van esve, nagy zavart csinál, elrohan és azt hiszik, hogy elment az esze. Végre megmagyarázzák neki, hogy nem a varázsitaltól lett nyájas a fele-sége, hogy a varázsitalnak semmi hatása nem volt; kistűl, hogy a fiatal ur sem a felesé-gének udvarol, hanem a hűgát szereti s a da-rab ezután szerencsés megoldást nyer.

A bóhozát czélja, hogy mulattasson. Sebesi humor a itt sem hagyta cserben, mert a tegnap mulatott is a közönség. A darab poéntje természetesen ott van, mikor a varázs-italt átnyujtja a feleségnek és figyel a ha-tását. Ez mulatságos jelenet s fokozódik ha-tása, mikor mások is isznak belőle s a férj rémülve várja, hogy most mindnyájan belé fognak szeretni. Ettől kezdve a közönség folytonos derűtségben volt a darab végéig és többször fakadt hangos nevetése. A darab, mely kellemesen hangzó versekben van írva, bizonyára még többször is fog derűt perczet szerezni a színházi közönségnek.

Az előadás jó volt. A darab fő szere-pét Jóó Gáspárt Vendrei játszta az ő jóízű komikumával, mely az ilyen ostoba férfiak ábrázolásában mindig kitűnően érvé-nyesül. Az asszonyt György Ilona sike-rősen játszta, bár kissé több élénkség is elkellett volna. Turchányi Olga egy szemre-való szoba cziczust ábrázolt igen kedvesen. Kisebb szerepekben Ráskay, Leóvey, Rózsahegy és Havasi érdemelnek említést.

A függöny legördülte után a szereplő-ket sokszor hívták ki s hosszasan hívták a szerzőt is, aki a sok tapsra szintén többször meg-jelent a lámpák előtt (b. á.)

Színházi hírek.

Stomfay család, Csiky Gergelynek egyik legzebb társadalmi szí-nműve, négy évi pihentetés után holnap fog színrekerülni új betanulással; a nagy sze-mélyzetű drámaiban a főszereplők: E. Kovács Gyula, Megyeri, Szentgyörgyi, Vendrei, Rózsahegy, Pataki, A hölgyek közül: György Ilona, Ráskay E., Leóczy Aranka, Baróti I.

Az Ördög mátkája, Göcsey új népszín-műve iránt, mely vasárnap fog újból színre-kerülni, oly nagymérvű érdeklődés mutatko-zik, hogy az igazgató vidékről kap tudako-zódó leveleket, mikor tűzi ki i-mét a dara-bot s levélbeli előjegyzések vannak a követ-kező előadásra.

Czigány báro, Strauss és Jókai népszeri operettje vasárnap délután fog színre-kerülni, Saffi szerepében B. Ruszinszky Ilona-val.

K. Szerény Gizella asszony, kit be-tégsége huzamosabban távol tartott a színpadtól, már meggyógyult s jövő héten meg-kezd színpadi működését.

IRODALOM.

Felhívás. Van szerencsém a hazai tudományosság iránt érdeklődő közönséget elő-fizetésre hívni fel „A Két Bolyai” czímmel Bedőházi János marosvásárhelyi ev. ref. kolegiumi tanár által írt Élet- és Jellemrajza. — Mult év novemberében Bolyai Farkas kolegiumunknak örökre díszit adó tanára halálának 40-edik évfordulóján merült fel az a gondolat, hogy ez intéz-t kegye etét a nagy férfi emléke iránt aként rovatná le legméltóbban, ha betöltvén irodalmunkban egy mind addig meg levő hiányt, most midőn a legnagyobb magyar matematikusok egyi-kének műve a „Tentamen” a magyar tud. akadémiá méltó díszes kiadásában jelenik meg, kimerítő élet- és jellemrajzot nyujtana a magyar közönségnek a kiváló tudósról és költőről, az ész és szív eme csodálatos ve-gyületének emberéről, úgy szintén a mathesis terén nagyobbnak hirdetett s világszerte ma-gasztal csoda fírók Jánosról, méltatva egyszersmind tudományos munkásságukat népszeri modorban, úgy, hogy nem csak a ma-gassabb matematikailag képzett, hanem a

matematika s általában a tudomány iránt érdeklődő közönség is tájékozást nyerjen a mondhatni két legnagyobb magyar mathe-matikusról.

Ez eszmét előjárásunk meg is valósi-totta s mert kellő anyagi áldozatra nem képes, a közönség pártfogását kéri. A munka díszes kiállítással, illusztrációkkal folyó év november hó végén jelent meg. Előfizetési ára fűzve 6 korona. Az előfizetési pénzek a „Maros-vásárhelyi ev. ref. kolegium pénztárának”; ezim alatt küldendő be. Hazafias üdvözléttel A marosvásárhelyi ev. ref. kolegium Előjárósága:

Dósa Elek, Koberi János, orsz. képviselő, tanár, jegyző.

Horváth József, igazgató.

Szerkesztőségi üzenetek.

Egy színházlátogató. Levelét megkap-tuk; önnök igaza van. A „Kolozsvár” „Üd-varias Ellenzék” című közleményére azon-ban semmit sem feleltünk, mert olyan izlés-telen szellemeskedésre reflektálni, nem fér össze komoly lap hivatásával. Levelét kívá-natra inkább átadjuk a „Kolozsvár” szer-kesztőségének.

Budapesti. A kolozsvári Nemzeti Szín-házban nincs vasfüggöny.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratait, telefon tudósításait, és sürgöny-leveleit.)

A nemzeti párt értekezlete.

Budapest, decz. 10.

A nemzeti párt tegnapi értekez-lete elé roppant nagy érdeklődéssel tekintett a politikai világ, mert tudva volt, hogy a pártban az önálló intéz-kedésekre vonatkozó javaslat felett na-gyon eltérő nézetek uralkodtak.

Az értekezleten Horánszky Nán-dor elnökölt s a párttagok majdnem valamennyien megjelentek és élénk részt vettek a tanácskozásban.

Az első felszólaló Saághy Gyula volt, ki határozottan a mellett foglalt állást, hogy a nemzeti párt e fontos kérdésben csatlakozzék a függetlenségi párthoz s ne szavazza meg semmi áron a javaslatot, mert ebben a kormány-ban bizni nem lehet s most van a leg-jobb alkalom arra, hogy az ország megszabaduljon Bánffytól.

Saághy Gyula indítványa ellen mindjárt gróf Aponyi Albert szólalt fel.

Aponyi Albert gróf hosszabb be-szédben vázolta a jelengi helyzetet s különösen tüzetesen foglalkozott a párt közjogi elveivel.

Saághy indítványát a pártra nézve morális lehetetlenségnek mondta. Egy-ben utalt a monarchia mostani kriti-kus helyzetére és kifejtette, hogy je-lenleg Magyarországon van annak suly-pontja, mit veszélyeztetni nem szabad.

Hodossy Imre, ki a jelenlegi kor-mány iránti bizalmatlanságának hatá-rozott kifejezést adott, csatlakozott Aponyi gróf felfogásához.

Többek felszólalása után a párt elfogadta az önálló intézkedésekre vo-natkozó törvényjavaslatot.

A képviselőházban Aponyi Al-bert gróf fogja a nemzeti párt hatá-rozati javaslatát előterjeszteni.

A néppárt értekezlete.

Budapest, decz. 10.

A néppárt tegnap este szintén tartott értekezletet nagy érdeklődés mellett.

Az értekezleten Molnár János el-nökölt s ő adta elő nézeteit a javas-latra nézve.

Többek felszólalása után a párt kimondta, hogy a meginduló nagy füg-getlenségi akcióhoz nem csatlakozik. Habár a legnagyobb bizalmatlanság-gal is viseltetik a párt a jelenlegi kor-mány és különösen annak feje, báró Bánffy ellen, az önálló rendelkezésekre vonatkozó javaslatot mégis elfogadja.

A függetlenségi párt érte-kezlete.

Budapest, decz. 10.

A függetlenségi párt tegnapi ér-tekezletén is lelkes hangulat ura-lkodott.

A párt elhatározta újból, hogy el-szántan fog kikhzeni a Bánffy javas-

lata ellen, melynek a czime metaszó guuy, mert hiszen ezzel a törvénnyel fosztanák meg az országoi az öuren-delkezés jogától.

Tegnap este az egész haditervet megcsinálták.

Január 1-ig semmi körülmények között nem lesz törvény nézetük sze-rint a javaslatból.

A harcot mindjárt a bizottság-ban megkezdik, s azt a legnagyobb kitarással és elszántsággal folytatják mindaddig, a míg a kormány meg-hátrál.

Fenyegetések.

Budapest, decz. 10.

Bánffy Dezső Bécsben is megfu-vatta fizetett lapjai által a vésztróm-bitát s azok most már minden rosszat ráfognak az ellenzékre.

Nagy feltűnést keltettek különö-sen a mai bécsi lapok, a melyek nagy cikkekben figyelmeztetik a magyarokat, hogy az önálló vámterület felállításá- esetén Ausztria a magyar gabonára, lisztre, borra ugyanazon, legmagasabb vámot veti ki, mint az orosz és áme-rikai hasonló termékekre. Ebből a bécsi újságok azt következtetik, hogy a ma-gyar mezőgazdasági termények árai nagyot fognak hanyatlani.

Persze az osztrák sógorék számi-táson kívül hagyják azt, hogy ez eset-ben Magyarország az osztrák iparczik-kek borsos, esetleg borsosabb megvá-molásával felelhetne s utat nyitna in-kább a külföldi áruknak. — Ennek a következménye pedig az volna, hogy az osztrák ipar tőkre menne és sok gyár megbukna. Ezekből a fenyegető-d-zésektől nem igen riad vissza az ellen-zék és továbbra is teljesíti a köte-lességét, hogy kivívja az önálló vám-területet.

Országgyűlés.

Budapest, decz. 10.

A képviselőház mai ülésén a pro-vizóriumról szóló javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasították.

Kossuth, Olay, Sima zárszavai után 222 szóval, 37 ellenében győzött a kormánypárti többség.

Következett a községek neveinek magyarosításáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása.

Pulszky módosítást adott be, hogy a hivatalos magyar szavak mellett a tankönyvekben a közhasználatban lerő-nek is bevetessenek.

Schreiber, Schmidt keveslik. Eötvös ellenezte.

Ivánka Oszkár a térképeken is csak magyarul ohajtja, a községneve-keket látni.

Perczel felszólalása után Pulszky és Ivánka módosítását elfogadták.

Szily Pongrácz ezután ismertette a munkás és munkaadók közötti ja-vaslatot.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYAR MINÁLY.

NYILTÉR.

Tékitetes

Solymosy és Kösch uraknak

Kolozsvárt.

A mai nappal átadjuk Önöknek az egész erdélyi részekre a következő saját gyártmá-nyu és szabadalmu cikkeink kizárólagos egyedárusítását u. m.:

„Electra” gázfejlesztők és világító készülékek.

Kétfélszű faezlikorogok.

Frictionless tömszelencze sűrítő anyag. Kérjük sziveskedjék az erdélyrészi nagy közönséget az erdélyi részekben megjelenő lapok után erről értesíteni.

Kiváló tisztelettel

Mátrai, Salgó és társa.

A felejthetetlen jó férj és édes apa el-hunyta alkalmával tanusított részvételért, az uton is köszönetet mondának

Ozv. Ambrozius Gyuláné és gyermekei.

1296—97

991.2—2.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatunkra bízott Kolozsvár sz. kir. város adóhivatalánál megállt a évi 600 frt fizetés és 120 frt lakpénzzel javadalmazott kataszteri nyilvántartói állásra, miután a f. év május havában kihirdetett pályázat kellő eredményre nem vezetett, újlag pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, a kik ezen választás után betöltendő állást elnyerni óhajtják — hogy az 1883. évi I. t. cz. 18-ik §-ában előírt minősítést, valamint eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérsüket hozzám f. évi december 15-ig anyival is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1897. November 23-án.

Gróf Beldi s. k.
tőispán.

Sz. 31078—1897. tan.

999. 1—1.

Árlejtési hirdetés.

Kolozsvár sz. kir. város részére az 1898. év folyamán szükséges petroleum és stearin gyertya szállításának biztosítása végett 1897 évi december hó 15-én délelőtti 10—12 óráig a városház közgyűlési termében versenytárgyalás fog tartatni.

A szükséglet mintegy 20000 kilogramm petroleum és 800 csomag stearin gyertya.

A petroleumnak jó minőségűnek belföldinek, tisztítottnak 42 fokosnak szőpnek és átlátszónak kell lenni.

A gyertya a legjobb minőségű stearin gyertyából lesz szállítandó. (Csomagonként 560 grammos.)

Szóbeli és írásbeli zárt ajánlat tehető.

Szóbeli ajánlat azonban csak a szóbeli versenytárgyalás megkezdéséig fogadtatik el.

Ajánlat csak bántpénz, — illetőleg biztosíték letétele vagy melléklése mellett tehető, még pedig a petroleumra teendő ajánlatokhoz 200, frt a gyertyára teendő ajánlatokhoz 40 frt.

Az ajánlat az ajánlattevőre nézve azonnal kötelező, a városra nézve azonban csak a Tanács jóváhagyása után.

A zárt ajánlatok Kolozsvár sz. kir. város Tanácsához címzendők s a tanács iktató hivatalba adandók be.

Az árlejtési feltételek s a szerződési pontozatok dr. Szabó Gyula városi tanácsos úrnál a városház 9. 10. számú irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsától 4897. évi Nov. 30-án.

Albach Géza,
polgármester.

Pályázati hirdetmény.

A Maros-Ludasi Takarékpénztár Részvénytársulat könyvvezetői állása megüresedvén, arra pályázatot nyitunk.

Állás javadalmazása: Évi 800 forint és az évi tiszta nyereség szabályszerű jutaléka.

Biztosítékul háromszáz forint készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letendő.

A véglegesítés egy évi sikeres működés után történik.

Mindazok kik kereskedelmi felső iskolát végeztek és megfelelő végbizonysítványokkal bírnak, avagy szakba vágó állást huzamosabb időn át betöltöttek, előnyben részesülnek.

Pályázatok alólirott igazgatóságához 1898 Január 1-ig adandók be.

Maros-Ludas, 1897. December 8-án.

A Maros-Ludasi Takarékpénztár Részvénytársulat igazgatósága.

998. 1—3.

Pályázat

szőlőpezna- és karóra.

Alólirott igazgatóság a tordai állami amerikai szőlőtelep részére szállítandó posznák és karókra pályázatot hirdet.

Szükséges: 1. 5.5 m. hosszú a törétől számítva 20 cm. magasságban 12 cm. átmérőjű 2850 darab hántott kocsányos, vagy kocsánytalan tölgyfa poszna.

2.) 22.800 db. 70 cm. hosszú 6—7 cm. vastag bántott gömbölyű tölgyfa csövek.

3.) 25.650 darab 2.5 m. hosszú 7—8 cm. vastag hasított tölgyfa karó.

Feltételek: 1.) az 50 krajczáros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok alólirott igazgatóság címére 1898. január 31-éig benyújtandók.

2.) a szállítás a tordai állami amerikai szőlőtelepre 1898 év július végéig eszközözendő.

985. 3—3.

A nagyenyedi m. kir. vinczellér-iskola igazgatósága.

TORDAI ZENE-EGYLET.

Sz. 44—1897.

996. 1—1.

Pályázati hirdetés karmesteri állásra.

A „tordai Zene-Egylet” Igazgató-választmánya a folyó December hó 4-én tartott ülése jegyzőkönyvének határozata alapján pályázatot hirdet a fuvó-hangszereken játszó egylete karmesteri állására, a következő feltételek szerint.

1. Karmesteri évi fizetés 400 azaz Négy száz frt o. é., mely összegét szabályszerű nyugta ellenében Nemes Torda város kebléi pénztára fizet utólagos havi részletekben.

2. A város által adott Közép-utcai 21. sz. telken két szoba, fél konyha, egy kamara, fél kertrész, szín s pinczéből álló lakás használatra.

3. A működő tagok részére írt új darabok stimjeiért egyenként 10—10 kr. járandóságot kap. Azonban az új darabok pártitúráit az egylet részére díjtalanul írja.

4. A befolyandó temetési díjaknak (20 frtnak) 10%-a 2—2 frt jár a karmesternek.

Előnyben részesülnek oly pályázók, kik a rézhangszereken is tudnak játszani a tanítás czéljából.

A fentebb részletezett javadalmazásokért köteles a karmester az egyleti tagokat úgy egyenlőként, mint összességben naponta 2 órán át, még pedig estvéli meghatározott időkből, a zenében pontosan, lelkiismeretesen s kellő alaposítással tanítani; új tagokat kiképezni; a Zene-Egylet által adandó estélyek, hangversenyek s egyáltalán mindenféle nyilvános működés alkalmával az egyletet vezetni.

Pályázók kéretnek folyamodványukat keresztlevéllel, illetékességi, erkölcsi, képesítési- és esetleg eddigi szolgálataik után nyert bizonyítványokkal felszerelve a folyó 1897. év December 31-ike záros határidőig az egylet elnöke Nagy Olivér megyei főjegyzőhöz (Torda, megye-ház) anyival inkább benyújtani, mivel később érkezőt folyamodványok tekinteten kívül hagyatnak.

A „Tordai Zene-Egylet” igazgatóválasztmánya megbízásából.

Tordán, 1897. Decz. 5-én.

Nagy Olivér,
zeneegyleti elnök.

Kanyaró Mihály,
zeneegyleti titkár.

Sz. 10001—897.

táv.

997. (1—1)

Árverezési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság czennel közhírré teszi, hogy Kirmayer Károly kolozsvári lakos végrehajlatának elhalt Mille Sándor végrehajtást szenvedő elleni 4000 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék, kolozsvári vidéki kir. járásbíró-ság területén levő M. és H. Macskás községben és határán rekóv és pedig a magyar-macskási 98. sz. tjkvben A -/- 1. rsz. 10. és 11. hsz. ingatlanokra 402 frt becsértékben, továbbá vjtást szenvedő és neje szül. Balogh Mária nevén felvett magyar-macskási 98. sz. tjkvben A -/- 7. rsz. 709. hsz. ingatlanra 60 frt becsértékben, továbbá a végrehajtást szenvedő és Istváni Péter kiskoru és Mille II na férjjezett Henca János né nevén felvett magyar-macskási 79. számú tjkvben A -/- 1. rsz. 351. 352. 353. és 354. hsz. ingatlanokra 190 frt becsértékben és a vjtást szenvedő továbbá kiskoru Tussai László nevén felvett Hosszu-macskási 67. sz. tjkvben A -/- 1. rsz. 1177. 1178. és 1179. hsz. ingatlanokra 41 frt becsértékben, mint ezen l megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898 évi Január hó 13-ik napjának délelőtti 10 órájkor Magyar-Macskás község-házánál meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és 1881. november hó 1-én 3333. sz. u. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikaldott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Kolozsvárt, 1897. október hó 16. napján.

Dr. Szektkirályi Gyula,
kir. tszéki bíró.

A brassói portland cement-gyár

ajánlja az általánosán kitűnőnek elismert

Portland CEMENTET

felelősség mellett

folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kolozsvárt kapható:

Klemm Pál fakereskedő úrnál (Telefon 79.), Tessitori és Gurisatti beton-vállalati cégénél és Segesváry és Társai kereskedő urnaknál. 99. (47-x)

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. véd-jegyét és aláírását tünteti föl.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestibántalmak, gyomorgörs és gyomorháy, rögzött székrekedés, májbantalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Az egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg MOLL A. véd-jegyét tünteti föl és „A. Moll” felirata ónozáttal van zárva.

A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedöröslési szer közzvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismereteseb népszerű. — Egy eredeti üveg ónozott ára 90 kr.

Moll Salicylszájvize.

(Főalkatrésze: fűzőlysavas sziksó.)

A mindennapi szájtisztításnál különösen fontos bármely koru gyermekek, mint felnőttek számára; mert e szájvíz a fogak további épségét biztosítja s egyszersmind óvszer fogfájás ellen. Egy Moll A. véd-jegyével ellátott üveg ára 60 kr.

Fő szétválás:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Videki megrendelések naponta posta-utányét mellett teljesítetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és véd-jegyével ellátott készítményeket kérni.

Raktár Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszer. — Deesen: Nik Ferencz-nél. — M.-Vásárhelyt: Buscher Károlynál. — N.-Enyeden: Kovács József 116. — gyógyszer. — S.-A.-Ujhelyen: Malarsik G. 37—52.

Kolozsvári vízmű- és csatorna-vállalat.

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat

Magyarországon a legrégibb, 40 év óta fennálló

vízmű- és csatorna-vállalat.

Többszörösen kitüntetve.

Fő- és vidéki városokban több mint 6000 magán- és nyilvános épületeket rendezett be.

AJÁNLJA MAGÁT

a n. é. kolozsvári ház-tulajdonosoknak, — mint a házi vezetékek összeköttetésére és a városi vezetékek készítésére egyedül jogosult vállalat — a legbiztosabban

házi vízvezetékek és csatorna-munkák, vízkagylók, Closetek, fürdők, öntöző-csapok berendezésére.

Költségvetéseket, tervezeteket díjtalanul szívesen készít a

ZELLERIN M. gyári részvénytársulat kolozsvári vízmű- és csatorna-építés vezetésére, (Kolozsvárt, Belmagyar-utca 45. sz.)

Ugyanitt kapható: „Praktikus tanácsadó a házi vezetékek kezelésére.” — Ára 1 frt.

Kolozsvári vízmű- és csatorna-vállalat.

Asztalos- és kárpitos bu or nagy raktár: Kolozsvár, Belmonostor-utca 8—10 szám.

A helybeli és vidéki n. é. butorvásárló közönségnek szíves megtekintése véget ki árolagosan saját műhelyeinkben készült, dus választékú

butorraktárunkat

van szerencsénk igen becses figyelmébe ajánlani.

Allandóan raktárt tartunk minden stýben, u. m. borsók, angol, renesans, teljes eb + díló és hálószoba berendezések, szalon garnitúrákat a legegységben kiállítva, mindenféle egyes butor-darabokat, egy- és kettős asztalok, kivi elbes, továbbá vállalatunk minden szakmájukba vágó munkákat, rajz szerinti elkészítését, egy színtén bármily javít-sokat, vagy átalakításokat a legolcsóbb árakban.

Bútor vagyunk meggyezni, hogy töltők vásárolt bútorokait a teljes jótállást elvállaljuk, m vel minden egyes asztal és kárpitos butor darab saját felügyeletünk alatt jó és csak legjobb erővel előállított, a kor minden kiválósságának megfelelő készítményű munkák-k-l szolgálnak.

A n. é. közönség igen becses pár fogását kéri

Kiváló minőséggel

746.24—40.

Gaal és Molnár.

Raktár: Belmonostor-utca 8—10. szám. — Műhely: Kiskandia-utca 2. szám.

K Ö H Ö G É S,

rekedtség és elnyálkasodás ellen a legjobb hatású szer a RÉTHY-féle

p o m e t e f ű c z u k o r k a,

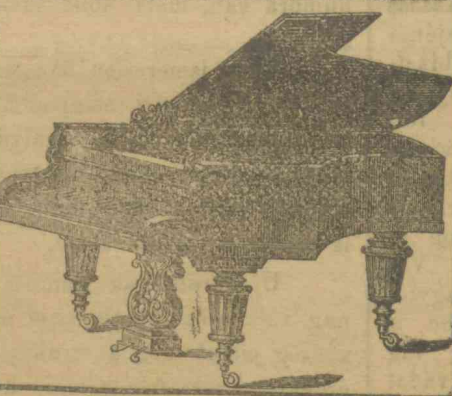
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

RÉTHY BÉLA

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

Lőhetet magot a legmagasabb napi áron vásárol
I D E magkereskedése
BUDAPEST.
VII. Károly-körút 9. szám.
949. 3—3.

TRISKA J. KOLOZSVÁRT.

Ajánlja sétáló-utca 12. sz. alatt

1898

ZONGORA, HARMONIUM

és CZIMBALOM

nagy raktárát

a helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe, hol a legújabb és a legolcsóbb zongorák raktáron, a melyek 350 frttól 1200 forintig terjedő árakban — 6 évi jótállással — részletfizetéssel is kaphatók.

Vannak raktáron iskolai és templomi-csokra harmonikumok, valamint Schunda-féle ezimbalomok 80 frttól 800 frtig, szintén igen nagy választékban és gyári áron kaphatók.

Mindennemű zongora és harmonium javítását vállaljuk s a zongora-hangolásokot a czég alkalmazottja: KÉRMEN JÓZSEF a budapesti Zene-Conservatorium volt hangolója, a legfontosabb mesterekkel együtt.

50. 51—*. Szíves pártfogást kér TRISKA J.